

Další část trasy opouští obec a pokračuje do divoké přírody. Asi ¾ kilometru za obcí si můžete prohlédnout téměř zapomenutou expozici hornin v přírodě. Ačkoli jsou vzorky hornin z geologického hlediska velmi instruktivní, bohužel chybějí popisky, takže tato zastávka je určena spíše vážnějším zájemcům o geologii.

Trasa pokračuje k vrchu Telín zvaný též Vysoká skála, kde můžete zkusit vyprávět dva vchody do jeskyně. Není to úplně jednoduché, protože tyhle jeskyně jsou na rozdíl od těch „velkých“ veřejně přístupných poměrně nenápadné.

Dále vás čeká cesta do kopce – vystupujete na nejvyšší vrch Českého krasu – Bacín. Jeho nadmožská výška je 499 metrů a nachází se severovýchodně od obce Vinařice. Vrchol Bacína je jedním z mála míst v Českém krasu, kde je možné pozorovat povrchové krasové jevy, tzv. škrapy. Jedná se o nepravidelné laločnaté, hřbetovité až hrotovité tvary skalního povrchu krasových hornin

Vrch Bacín (foto: Wikimedia Commons)

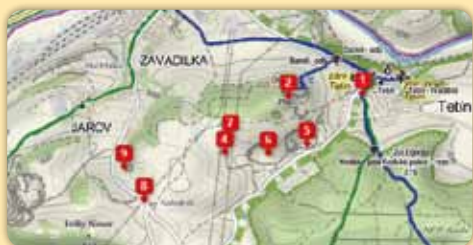
Kousek pod vrcholem Bacína se nalézá úzká zkrasovělá vertikální puklina. Tato jeskyně má mimořádný archeologický význam. Na základě současných poznatků lze archeologické nálezy v tomto místě označit jako „kulturní fenomén“, který je ve střední Evropě

příznačný pro využívání jeskyní v mladší době bronzové a starší době železné. Jde o skalní svatyně, kde byli obětováni nebo pohřbíváni lidé v souvislosti s vírou v nadpřirozené mocnosti sídlící v podzemí.

Cestou k vrchu Mramor projdete poblíž míst výskytu vzácných orchidejí. Nyní vás čeká mírně svažité cesta až do městyse Liteň. Zde u kostelního hřbitova můžete navštívit hrob jediného žáka Joachima Barranda – profesora Otomara Pravoslava Nováka.

TRASA LOMY NA DAMILU

Délka trasy je asi 7 km. Trasa není fyzicky náročná, ale vzhledem k charakteru cest není vhodná pro cyklisty. Většina trasy vede mimo značené cesty a nachází se mimo CHKO.

Putování po menších starých lomech na okraji CHKO Český kras začíná v Tetíně, který patří mezi nejstarší vesnice v České republice. Za návštěvu jistě stojí malebné zříceniny hradu Tetín a dalších pamětihodností v obci.

Z Tetína vás čeká stoupání na vrch Damil, který se tyčí do nadmožské výšky 396 m. Z tohoto vrchu jsou krásné výhledy na krajinu kolem Berounky.

Prvním opuštěným lomem, který navštívíte je Hergetův lom nacházející se na jihovýchodní straně vrchu Damil. Tento lom byl otevřen v roce 1892. Jedná se o lom stěnový. Vápenec se zde těžil pomocí trhavin a byl původně ručně nakládán a svážen povozy. V roce 1909 zde byla vybudována malodráha, po jejichž pozůstatcích je možné zkusit pátrat. Těžba v lomu skončila v roce 1934.

Nedaleko Hegertova lomu se nachází 62 metrů dlouhý tunel do lomu, který byl proražen v roce 1942. Pokud není zrovna zasypán odpadky či uzavřen, je možné si jím zkrátit cestu k největšímu lomu této trasy – Modrému lomu.

I v Modrém lomu byla hornina z počátku těžena podobným způsobem jako v Hegertově lomu. Později, ve 30. letech 20. století byla práce mechanizována a hornina byla rozpojována pomocí stlačeného vzduchu. Vrchol těžby zažil Modrý lom během 2. světové války. Zaměstnával 70 lidí a každý den se v něm vytěžilo 700 tun vápence. V 50. letech začaly v lomu pokusy o využití válečné munice k trhacím pracem. Po selhání odstřelu v roce 1957, kdy nevybuchly všechny trhavinny a nebylo je možno ani zneškodnit, byla těžba ukončena a lom sloužil jako skládka. I z toho důvodu je přibližně z jedné třetiny zavezen. V současné době je příležitostně využíván k motokrosovým závodům

Nový bílý lom (foto: Wikimedia Commons)

Dalším lomem na trase je Nový Bílý lom. Jedná se o nejmladší lom v oblasti Damilu – těžba byla zahájena v roce 1952. Těžba zde byla ukončena podle plánu ve druhém čtvrtletí 1962 z důvodu otevření lomů Čertovy schody a Kosov. Jelikož jsou v předpolí lomu Českým

Báňským úřadem stále registrovány a evidovány zásoby vápence, existuje zde i nadále teoretická možnost, že dojde k jeho znovuotevření.

Trasa pokračuje pěšinkami a polní cestou do malé obce Koledník. Z ní se po kraji louky a pak úvozem dostanete do poslední zastávky na trase – Jírova lomu (zvaného též lom Koledník). V tomto lomu je možno nalézt řadu zkamenělin. Členitý prostor lomu lze využít i k pohodovému odpočinku před závěrečnou cestou do Berouna.

Vydala Agentura Koniklec, o.s. v roce 2013.

Autor textu: David Kunssberger

Fotografie na titulní straně: Lom Paraple (foto: Pavla Ščudlová)

Grafické zpracování a sazba: Petr Martinovský, www.dtpak.cz

Tisk: Aladin Agency, www.aladin.cz

Pro více informací o trasách i geoparku navštivte www.barrandien.cz

Leták je součástí projektu „Podpora ekologicky šetrné turistiky na území Geoparku Joachima Barranda“, který podpořila Nadace OKD.

Náklad: 500 kusů
text neprošel jazykovou úpravou
mapové podklady: www.mapy.cz

VÍTEJTE V GEOPARKU JOACHIMA BARRANDA

Geopark Joachima Barranda je od června 2012 kandidátským geoparkem v síti národních geoparků ČR. Probíhá příprava jeho vyhlášení národním geoparkem. Území kandidátského Geoparku Joachima Barranda má rozlohu asi 470 km² a rozprostírá se od jihozápadního okraje Prahy (Smíchova a Radotína) až za Beroun ke Zdicím. Na jeho území se nachází nádherná příroda Chráněné krajinné oblasti Český kras a několik desítek světově významných geologických lokalit.

O GEOPARKU ...

Pamatujte prosím, že většina tras vede územím CHKO Český kras. Dodržíte proto pravidla pro návštěvu CHKO. Zejména je zakázáno vstupovat mimo vyznačené stezky, trhat rostliny, pohazovat odpadky, nechat volně pobíhat vaše čtyřnohé miláčky a podobně.

Geopark Joachima Barranda nabízí nejen přírodní zajímavosti. Jsou zde muzea, geologické expozice pod širým nebem, jeskyně veřejně přístupné i takové, kterých si návštěvník téměř nevšimne, důlní skanzeny a řadu zajímavostí kulturně-geologické povahy. Geopark má jméno spojené s územím, ve kterém se nachází. Barrandienu je ovšem mnohem větší geologická oblast. V okolí Prahy a zejména směrem k Berounu a dále na západ pracoval a zkoumal geologické jevy francouzský inženýr Joachim Barrande. Po tomto autorovi zásadních paleontologických nálezů je geopark pojmenován.

Symbolem geoparku je mušle – Srdcovka česká. Ta byla jedním z Barrandových objevů, jménem věnovaná právě Čechům. Srdcovka má i přenesený význam geopark je „srdeční záležitostí“ místních i přespolních obdivovatelů Barrandienu. V Geoparku Joachima Barranda je řada krásných míst. Jako malou ochutnávku a inspiraci jsme pro vás vybrali čtyři návštěvnícké trasy, na kterých se návštěvník setká s kouzelnou přírodou, s pozůstatky důlní činnosti, okusí cestu důlní vlečkou, shlédne z nejvyššího vrcholu Českého krasu a potká se se slavnými předky. A kdo se nespokojí se zážitky, jistě najde na památku pěknou kamenělinu. Přijměte naše pozvání. Věříme, že se vám bude v našem geoparku líbit tak jako se v něm líbí nám.

TRASA KONĚPRUSKÉ JESKYNĚ A ZLATÝ KŮŇ

Délka trasy je cca 3,5 km. Trasa vede částečně kamenitými cestami a pěšinami. Fyzicky je středně náročná a není vhodná pro cyklisty. Na některých místech je třeba dávat pozor a nepřibližovat se k okrajům lomových stěn. Za deštivého počasí je terén části trasy velmi kluzký.

Okolí Zlatého koně je půvabnou oblastí s řadou přírodních zajímavostí počínaje Koněpruskými jeskyněmi až po krajinu s malebnými zákoutími. Návštěvník skoro na každém kroku narazí na zajímavou rostlinu, živočicha, geologický jev či zka-menělinu.

Trasa na Zlatém koni a Koněpruských jeskyních je okruhem. Začíná u východu z Koněpruských jeskyní. Prochází národními přírodními památkami Zlatý kůň a Lom na Kobyle. Délka trasy je asi 3,5 km. Pokud se vydáte na výlet v sezóně (duben až říjen), určitě doporučujeme začít návštěvu Koněpruských jeskyní.

Od Koněpruských jeskyní vede trasa na vrchol Zlatého koně. Zde se návštěvníkovi nabídne nádherný rozhled do širokého okolí. Další kroky povedou na horní

I mlhavé ráno na Zlatém koni má svůj půvab. foto: Michael Pondělíček

Směrem na východ míjí trasa další opuštěné lomy na jižním úpatí Zlatého koně. Po přibližně kilometru a čtvrt můžete odbočit zpět k parkovišti u Koněpruských jeskyní. Rozhodně však doporučujeme v trase pokračovat, protože návratem na parkoviště byste se připravili o další krásná místa na trase.

Po přechodu silnice vás trasa dovede do jámového lomu na Kobyle. Těžba v tomto lomu skončila již v roce 1929 a od té doby se zde příroda vyrovnává s následky těžby vápence. Jámový lom má svůj půvab, lze si zde užít klidu či potěšení z pohledu na krásnou přírodu.

Z lomu na Kobyle se vydáte 60 metrů dlouhým tunelem v jeho severní stěně (světlo na jeho konci je vidět od začátku a cesta je schůdná).

Trasa dále pokračuje na západ a příjemnou procházkou vás dovede zpět k parkovišti u Koněpruských jeskyní.

TRASA SVATÝ JAN POD SKALOU A SOLVAYOVY LOMY

Délka trasy je asi 4 km. Trasa je vzhledem k převýšení fyzicky náročnější. Doporučuje se jí procházet za suchého počasí. Trasa není určena cyklistům.

Jedna z nejkrásnějších tras procházejících CHKO Český kras a národní přírodní rezervací Karlštejn.

Trasa začíná u kláštera ve Svatém Janu pod Skalou. Zde je možné navštívit část propojenou se skalními kostelem – jeskyní sv. Ivana a nabrat si z místního pramenu vodu na další cestu.

Malý odpočinek po prudkém stoupání si můžete dopřát u kapličky. Trasa pokračuje nejprve do mírného kopce převážně bukovým lesem. Následuje odbočka

hranu Císařského lomu, součástí velkolomu Čertovy schody, který se na západní straně zařílil do masivu Zlatého koně.

Trasa pokračuje poměrně strmým svahem dolů směrem k opuštěnému Houbovu lomu, který se nachází přímo pod jeskyněmi. Při deštivém počasí buďte opatrní – cesta může být velmi kluzká.

V Houbově lomu je možné v suti sbírat zka-meněliny, které se zde nacházejí v poměrně hojném množství. Když se podíváte k obloze, uvidíte otvor, kterým byly v roce 1950 Koně-pruské jeskyně objeveny.

vpravo do prudkého svahu. Náročný výkon návštěvníka je odměněn malým odpočívadlem, které je spojeno s tabulí naučné stezky.

Pohled z vyhlídky U kříže (foto: Pavla Študlová)

Zcela jistě se vyplatí vydat se vpravo vyhlídce U kříže. Ta nabízí nádherný pohled na obec Svatý Jan a na kaňon potoka Kačák. Za deštivého počasí je třeba zvýšené opatrnosti – vápence bývají velmi kluzké.

Z vyhlídky je třeba se vrátit zpět k odpočívadlu. Odtud trasa pokračuje k lomu Paraple a dále pak k důlnímu skanzenu Solvayovy lomy. V lomu lze obdivovat kamenné obrazce, které však jsou dílem lidské ruky. Další část trasy je též věnována spíše dílu člověka. Ve skanzenu Solvayovy lomy si může návštěvník prohlédnout muzeum těžby vápenců, projet se důlním vláčkem po úzkokolejně železnici a navštívit štolu. Zájemci se mohou poučit v geologické expozici pod širým nebem „Horniny Českého krasu“. Vystavené horniny jsou opatřeny podrobnými popisky a na doprovodných panelech je vše vysvětleno velmi populárním způsobem.

Po prohlídce Solvayových lomů je načase vydat se na cestu zpět. Trasa vede do údolí Studených vod. U veřejně nepřístupné jeskyně Arnika je poslední místo k odpočinku – lesní altánek.

Trasa dále mírně stoupá po svahu údolí porostlém bučinami a na křížovatce turistických cest zvané Propadlé vody se lze rozhodnout, zda se vrátíte do Svatého Jana či odbočíte směrem na Karlštejn. Přímo u rozcestí stojí za pozornost nálevkovité závrtky. Jedná se o povrchové krasové jevy, které vznikají v místech, kde se povrchová voda po deštích vsakuje do podzemí.

Trasa prudce sestupuje Studených vod zpět do Svatého Jana pod Skalou. V tomto úseku je třeba dbát zvláštní opatrnosti, zejména za deště či po dešti, kdy je cesta velmi kluzká.

TRASA STŘECHA ČESKÉHO KRASU

Délka trasy je asi 9 km. Trasa je středně náročná. Doporučuje se jí procházet za suchého počasí. Trasa není určena cyklistům. Většina trasy vede mimo značené cesty.

Putování na nejvyšší vrchol Českého krasu začíná v obci Všeradice – rodišti Magdaleny Dobromily Rettigové. Za návštěvu jistě stojí rekonstruovaný Zámecký dvůr. Zde doporučujeme prohlídku muzea věnovaného dílu slavné všeradické rodačky. Za návštěvu rozhodně stojí i zámecká restaurace, kde lze ochutnat ze specialit připravovaných dle tradičních receptů paní Magdaleny.